

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-11-17
Besvaras senast
2019-12-02

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:142 Sveriges engagemang för Latinamerika

Runt om i Latinamerika protesterar människor mot orättvisor och ojämlikhet. Många av protesterna tar sin utgångspunkt i en brutal ojämlikhet mellan fattiga och rika som oftast har sin utgångspunkt i kontinentens koloniala och imperialistiska historia. Latinamerika är en kontinent med stora naturtillgångar men där fördelningen av resurserna sällan kommer de fattigaste, som ofta utgörs av ursprungsbefolkningsgrupper, till del.

I Chile äger den rikaste procenten av befolkningen över 26 procent av tillgångarna i landet, den fattigaste halvan omkring 2 procent. En stor del av chilenerna har svårt att klara sig ekonomiskt. Minimilönen, motsvarande 423 US-dollar, räcker inte för att betala för nödvändigheter som boende, utbildning, sjukvård, vatten, el och kollektivtrafik. Hälften av landets löntagare har en lön motsvarande 562 US-dollar eller lägre. Under hösten 2019 har landet skakats av omfattande protester mot ojämlikheten. Protesterna har mötts med brutalt våld från militären som väcker obehagliga minnen från Pinochets diktatur.

I Bolivia genomförs en statskupp där polis och militär aktivt deltagit i avsättande av Evo Morales som Bolivias president.

Under Morales tid vid makten har Bolivias ekonomi haft en mycket positiv utveckling. Fattigdomen och arbetslösheten har halverats, och analfabetismen har näst intill utrotats. En ny medelklass har växt fram, och ursprungsbefolkningen, som utgör omkring två tredjedelar av befolkningen, har inkluderats i samhället. Den nya konstitution som antagits har bland annat stärkt kvinnors representation i politiken. Kvinnor utgör nu 53,1 procent av ledamöterna i underhuset och 47,2 procent av ledamöterna i senaten.

Konflikten i landet har pågått länge och följer både geografiska, ekonomiska, etniska och ideologiska linjer. Det är uppenbart att landets höger provoceras av den politik som Evo Morales fört – en politik som stärkt den fattiga ursprungsbefolkningen på de tidigare eliternas bekostnad – och gör allt för att stoppa honom. Morales har också fått berättigad kritik för att han urholkat maktindelningen i landet och suttit kvar på presidentposten trots att han saknade konstitutionellt och folkligt stöd för det. Korruption är fortsatt ett stort problem i landet. Det kan dock aldrig rättfärdiga det våld vi har sett eller att militären avsätter en president i en statskupp.

I Colombia går fredsprocessen mycket trögt. Omvärldens engagemang verkar ha försvunnit efter att fredsavtalet var undertecknat och fredspriset utdelat. Den colombianska regeringen genomför inte fredsavtalet i den takt som utlovats, vilket gör att ojämlikheten består, att nödvändiga jordreformer inte kommer till stånd och att tidigare gerillamedlemmar får svårt att ställa om till ett vanligt liv.

I Brasilien är de politiska konflikterna djupa och hårda. President Bolsonaro hetsar mot sina politiska motståndare, och en del politiker och aktivister har tvingats att lämna landet efter omfattande hot.

Den 3 oktober utbröt omfattande protester i Ecuador. Protesterna riktar sig mot regeringens beslut att höja bränslepriserna och genomföra ett åtstramningspaket med liberala reformer efter en överenskommelse med Internationella valutafonden (IMF).

Tio dagar senare enades regeringen och protestledaren Jaime Vargas om en lösning som bland annat innebär att bränslesubventionerna återinförs och att protesterna upphör.

Under de knappa två veckor som protesterna pågick dödades sju personer, över 1 300 skadades och närmare 1 200 greps. De ekonomiska förlusterna beräknas till 1,5 miljarder dollar. Bland de gripna finns 14 politiker, framför allt kvinnor som representerar vänstern i landet. Mycket pekar på att anklagelserna är politiskt motiverade. Ytterligare sju politiker har sökt sin tillflykt till den mexikanska ambassaden, där några av dem också har ansökt om asyl.

Venezuela befinner sig fortsatt i kris. Samtalen som skett på Barbados under norsk medling har övergetts av både Maduro och Guaidó. Sanktionerna från EU och USA har uppenbarligen inte fått önskad effekt. I Venezuela har dock konstruktiva samtal förts mellan de delar av oppositionen som inte representeras av Guaidó och Maduro. Viss enighet kring tidtabell för nya val har uppnåtts, även om det är långt kvar till en konstruktiv lösning på konflikten.

Under den borgerliga regeringen 2006–2014 nedprioriterades relationerna till Latinamerika och Sveriges roll på kontinenten genom att svartmåla vissa länder och försöka sälja JAS-plan till andra. De omfattande brotten mot de mänskliga rättigheterna i Colombia, Honduras och Mexiko ignorerades i stort, vilket förstärkte bilden av en regering som har dubbla måttstockar för mänskliga rättigheter.

Regeringsskiftet 2014 har inte inneburit den förändring av relationerna med kontinenten som många hoppades på, även om den rödgröna regeringens politik under Margot Wallström utgjorde ett steg i rätt riktning. Den senaste tidens dramatiska utveckling i flera latinamerikanska länder har dock passerat utan några större reaktioner från Sveriges utrikesminister.

Vänsterpartiet är övertygat om att Sverige kan spela en positiv roll i Latinamerika. Vi vill bygga vidare på de starka band som finns mellan Sverige och Latinamerika – band som har byggts upp av människor med latinamerikansk bakgrund som nu lever i Sverige, de starka svenska solidaritetsrörelserna med Latinamerika och Sveriges utvecklingsarbete på kontinenten.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Avser ministern att verka för att Sveriges engagemang för Latinamerika ska öka?
2. Vad avser ministern att göra för att minska ojämlikheten i Latinamerika?
3. Hur avser regeringen att genomföra sin demokratioffensiv i Latinamerika för att stärka civilsamhället och demokratin?

.....
Håkan Svenneling (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders